

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas daugiamečių Baltijos lašišų išteklių ir tuos išteklius naudojančios žvejybos valdymo planas

(COM(2011) 470 galutinis – 2011/0206 (COD))

(2012/C 68/09)

Pranešėjas **Seppo KALLIO**

Europos Parlamentas, vadovaudamasis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 43 straipsnio 2 dalimi, 2011 m. rugsėjo 13 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas daugiamečių Baltijos lašišų išteklių ir tuos išteklius naudojančios žvejybos valdymo planas

COM(2011) 470 galutinis – 2011/0206 COD.

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. gruodžio 21 d. priėmė savo nuomonę.

477-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. sausio 18–19 d. (sausio 18 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 169 nariams balsavus už, 4 - prieš ir 9 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas palankiai vertina daugiamečio plano tikslus ir juos patvirtina, kad užtikrintų visų Baltijos jūros lašišų išteklių tausų naudojimą, būtų išsaugotas genetinis šių išteklių vientisumas ir įvairovė. Tačiau terminas yra nerealias, kadangi naujausiais duomenimis pietiniai ištekliai yra menki.

1.2 EESRK mano, kad labai svarbu žvejybos apribojimus taikyti visą lašišų gyvavimo ciklą ir visoms žvejybos formoms. Menkų lašišų išteklių atkūrimas pareikalaus ne tik žvejybos apribojimų, bet ir priemonių lašišoms atkurti veisimosi vietose. EESRK nuomone, bendro upėse leidžiamo sužvejoti kiekio nustatymas neturi jokios prasmės, nes administraciniu požiūriu tai sudėtinga procedūra, o stebėsenai reikėtų didelių papildomų sąnaudų. Atsakomybė už žvejybos vidaus vandenyse reguliavimą ir stebėseną pirmiausia turėtų tekti atitinkamai valstybei narei. Europos Komisija turėtų prižiūrėti, kaip įgyvendinamos nacionalinės stebėsenos programos pagal valstybių narių ataskaitas.

1.3 EESRK sutinka, kad paslaugas teikiantys laivai būtų įtraukti į reglamento taikymo sritį. Tačiau neįtrauktos į planą rekreacinės žvejybos metu sužvejotų lašišų kiekis sudaro didelę bendro sužvejotų lašišų kiekio dalį. Rekreacinė žvejyba taip pat turėtų būti reguliuojama ir stebima nacionaliniu lygiu bei už ją turėtų būti atsiskaitoma valstybių narių teikiamose ataskaitose Komisijai.

1.4 Kalbant apie žvejybos intensyvumą, EESRK mano, kad kvotas ir žvejybos operacijoms nustatytus apribojimus reikėtų palaipsniui pakeisti mirtingumo dėl žvejybos tiksliniais rodikliais. Lašišų žvejybos jūroje reguliavimas ateityje turėtų būti pagrįstas ne bendru leidžiamu sužvejoti lašišų išteklių kiekiu,

bet techninėmis taisyklėmis, kurios nustatomos žvejybos laikotarpiams ir žvejybos įrankiams, kad būtų apsaugoti menki lašišų ištekliai.

1.5 EESRK nesutinka, kad būtų uždraustas kompensacinis atkūrimas neturint tvirtų mokslinių įrodymų, kad toks išteklių atkūrimas yra žalingas. Išleidžiamų rituolių kokybę reikia stebėti. EESRK rekomenduoja genetinę riziką įžuvinimo metu sumažinti gaminant rituolius iš kasmet sugaunamų laukinių motininių lašišų.

1.6 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas mano, kad labai svarbu tinkamai ir veiksmingai stebėti lašišų žvejybą ir rekomenduoja finansinius išteklius kuo skubiau nukreipti į lašišų žvejybos stebėseną. Tačiau, Komitetas mano, kad vietoje naujų nuolatinės stebėsenos išpareigojimų, pagrindine priemone turėtų būti veiksmingas visose valstybėse narėse stebėsenos reglamentų, kurie buvo intensyviai rengiami pastaruosius metus, įgyvendinimas. EESRK reikalauja papildomai išaiškinti Tarptautinės jūrų tyrinėjimo tarybos vertinimą dėl plačiai paplitusio reiškinio, kai klaidingai nurodomas sužvejotų lašišų kiekis.

1.7 EESRK pabrėžia lašišų šiuolaikinių mokslinių tyrimų svarbą sėkmingam daugiamečio plano įgyvendinimui. Tik pakankamai patikima informacija gali užtikrinti tinkamas priemones lašišų ištekliams apsaugoti ir atkurti bei galimybė tausiai naudoti šiuos išteklius. Reikalingi ne tik patikimi statistiniai duomenys apie sužvejotą kiekį, bet ir išsamesnė informacija apie mirtingumo dėl žvejybos jūroje priežastis.

1.8 EESRK mano, kad pasiūlymas dėl reglamento galėtų turėti neigiamą poveikį užimtumui komercinės žvejybos vykdymo, perdirbimo pramonės, pardavimų, įrangos, žvejybos

turizmo ir akvakultūros srityje. Šio poveikio mastas skirsis ne tik tarp valstybių narių, bet ir tarp valstybių regionų. EESRK ragina neigiamą poveikį užimtumui sumažinti įgyvendinant pagal siūlomą reglamentą priemones, o į rezultatus kuo geriau atsižvelgti, kai yra tvirtinama ES struktūrinė parama ir ateityje bus pertvarkoma bendra žuvininkystės politika. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad patobulinus ir supaprastinus galimybes gauti struktūrinių fondų paramą tvariai padidės lašišų ištekliai ir bus sukurta daugiau darbo vietų Baltijos žvejybos pramonėje.

2. Įžanga

2.1 Ankstesniame Baltijos lašišų išteklių reglamente buvo įtraukti nacionalinių vyriausybių nustatyti žvejybos apribojimai ir Tarybos reglamentu nustatytos techninės žvejybos nuostatos bei kasmet nustatomos žvejybos kvotos (bendras leidžiamas sužvejoti kiekis). Iki 2006 m. kvotas nustatinėjo Tarptautinė žvejybos Baltijos jūroje komisija (IBSFC). Visos su lašišomis susijusios priemonės iki 2010 m. būdavo koordinuojamos pagal Tarptautinės žvejybos Baltijos jūroje komisijos patvirtintą Lašišų išteklių valdymo veiksmų planą.

2.2 Nuo 2006 m. žvejybos Baltijos jūroje kvotas ES valstybėms narėms būdavo nustatomos kasmet Tarybos reglamentu. Europos Komisijos pasiūlymas dėl reglamento buvo parengtas remiantis konsultacijomis su Tarptautine jūrų tyrinėjimo taryba (ICES) ir Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komitetu.

2.3 ES ir toliau skirsto sutartas kvotas savo valstybėms narėms atsižvelgdama į „santykinio stabilumo“ principą. Tai reiškia, kad kiekvienos valstybės narės santykinė kvotos dalis gali kasmet nesikeisti, nors pačios kvotos dydis gali keistis.

2.4 Vienintelė ES nepriklausanti šalis, kuri vykdo žvejybos veiklą Baltijos jūroje, yra Rusija. ES ir Rusija diskutuoja dėl Baltijos jūros žuvų išteklių būklės ir lašišų žvejybos galimybių atskirose dvišalėse derybose. Kol kas nėra jokios oficialios derybų tvarkos, panašios į Žvejybos Baltijos jūroje komisijos taikomą dėl žuvų kvotų pasidalijimo tarp ES ir Rusijos.

2.5 Baltijos jūros komercinė lašišų kvota padalyta į dvi dalis: pagrindinio baseino bei Botnijos įlankos (ICES 22-31) ir Suomijos įlankos (ICES 32) kvotos. Iš esmės, kvota keletą metų neribojo lašišų žvejybos. Iš visos 2010 m. skirtos Baltijos jūros lašišų kvotos, kuri siekia 309 665, sugauta buvo tik 150 092 (t. y. 48,5 proc. kvotos). Išnaudota procentinė kvotos dalis šalyse svyravo nuo 2,8 proc. iki 84,9 proc. Lašišas gaudo ir komercinės, ir rekreacinės žvejybos vykdytojai; gaudoma žiotyse ir upėse. Rekreacinė žvejyba sudaro 20–30 proc. viso sužvejoto lašišų kiekio Baltijos jūros regione ir beveik pusę kiekio sužvejojama jūros priekrantėse arba upėse. Rekreacinės žvejybos metu sužvejotas lašišų kiekis neiškaičiuojamas į žvejybos kvotą.

2.6 Dešimtojo dešimtmečio viduryje pagrindinių šiaurinių lašišų upių būklė gerokai pagerėjo dėl to, kad Švedija ir Suomija žvejybai priekrančių vandenyse nustatė laiko apribojimus. Nuo tada, rituolių prieaugis tose upėse išliko gana aukštas, artimas galimam jų prieaugiui ir didžiausiam tausiam leidžiamam sužvejoti kiekiui pagal daugiamečių planą. Baltijos jūros lašišų žvejyba iš esmės pagrįsta prieaugiu iš šių švartų šiaurinių lašišų upių.

2.7 Nepaisant visų priemonių, kurių buvo imtasi iki šiol, rituolių prieaugis lašišų upėse į Baltijos jūros centrinę ir pietinę dalis išliko mažas. Mišrių lašišų išteklių žvejyba Baltijos jūros pagrindiniame baseine gerokai sumažėjo dėl 2008 m. nustatyto draudimo naudoti dreifuojančius tinklus. Didesnės galimybės žvejoti naudojant dreifuojančius tinklus reiškia, kad lašišų žvejyba pagrindiniame baseine pagyvėjo.

2.8 Nepaisant didelio rituolių prieaugio padidėjimo, gaudyti leidžiamų lašišų ištekliai nepadidėjo tokiu pačiu mastu. Būtinai išsamesni moksliniai duomenys dėl veiksnių, kurie lemia lašišų mirtingumą jūroje.

2.9 ICES savo rekomendacijose dėl žvejybos galimybių 2012 m. nurodė, kad labai dažnai ataskaitose nurodomi klaidingi duomenys apie sužvejotą lašišų ir jūrinių upėtakių dreifuojančiais tinklais kiekį Baltijos jūroje.

2.10 ICES išreiškė susirūpinimą dėl Baltijos jūros lašišų išteklių būklės ir genetinės įvairovės. Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisija (HELCOM) taip pat atkreipė dėmesį į lašišų išteklių būklę Baltijos jūroje.

2.11 Lašišų žvejyba yra labai svarbi socialiniu ir ekonominiu požiūriu nuo žvejybos priklausančioms pakrantės bendruomenėms. Naujausi Baltijos jūros lašišų žvejybos vykdytojų bendro skaičiaus skaičiavimai yra 2007 m., kai Europos Komisija suskaičiavo, kad bendras komercinės lašišų žvejybos vykdytojų skaičius yra apie 400, iš kurių 340 žvejojo priekrantėje. 2010 m. ICES darbo grupė lašišų klausimu apskaičiavo, kad bendras laivų, žvejojančių lašišas atviroje jūroje, skaičius yra 141, o tai kur kas daugiau nei pagal 2007 m. skaičiavimus. Lašišos užtikrina darbą ne tik komerciniams žvejams, bet ir ne mažiau žmonių, dirbančių žvejybos turizmo srityje. Komercinės ir rekreacinės lašišų žvejybos poveikis užimtumui Botnijos įlankoje yra laikomas ne mažiau svarbiu. Lašišų žvejyboje netiesiogiai dalyvauja daug žmonių, kurie dirba žuvų perdirbimo ir pardavimo srityse bei žvejybos įrankių pramonėje. Rituolių prieaugis, kad išliktų lašišų žvejyba ir lašišų ištekliai, yra svarbus užimtumo šaltinis vietose.

3. Komisijos pasiūlymas

3.1 2011 m. rugpjūčio 12 d. Europos Komisija pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą dėl reglamento (COM (2011) 470), kuriuo nustatomas daugiamečių Baltijos lašišų išteklių ir tuos išteklius naudojančios žvejybos valdymo planas.

3.2 Baltijos lašišų išteklių valdymo planas bus taikomas komercinei žvejybai Baltijos jūroje ir su Baltijos jūra susisiekiančiose upėse. Be to, bus taikomas bendrovėms, kurios teikia žvejybos paslaugas su gidu ir rekreacinės lašišų žvejybos paslaugas Baltijos jūroje. Pasiūlymas numato galimybę žvejybą upėse, nustačius tam tikras sąlygas, reguliuoti ES nuostatomis; pasiūlymas taikomas ir lašišų išleidimui.

3.3 Pagrindinis pasiūlymo tikslas – užtikrinti, kad Baltijos lašišų ištekliai būtų naudojami tausiai, laikantis didžiausio tausaus leidžiamo sužvejoti kiekio principo ir būtų išsaugotas šių išteklių vientisumas ir įvairovė.

3.4 Siekiama, kad Baltijos jūros laukinių lašišų ištekliai kiekvienoje upėje siektų 75 proc. galimo rituolių prieaugio. Atsižvelgiant į dabartines lašišų upių sąlygas, tikslas turėtų būti pasiektas per laikotarpį nuo penkerių iki dešimties metų nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

3.5 Yra siūlomas privalomas bendras upėse leidžiamas sužvejoti laukinių lašišų kiekis. Valstybės narės būtų atsakingos už šių kiekių nustatymą. Valstybės narės, remdamosi moksliniais duomenimis, turėtų nustatyti didžiausią leistiną mirtingumo dėl žvejybos koeficientą ir atitinkamą bendrą leidžiamą sužvejoti kiekį kiekvienoje upėje.

3.6 Kas trejus metus ES Komisija vertins pirmiau nurodytas valstybių narių priemones, įgyvendintų priemonių suderinamumą ir veiksmingumą. Jeigu valstybės narės duomenų nepaskelbs arba priemonės neatitiks tikslų, Komisija galės pataisyti mirtingumo dėl žvejybos koeficientą, nustatytą tos valstybės narės laukinių lašišų upėms ir (arba) bendram leidžiamam sužvejoti kiekiui arba uždrausti lašišų žvejybą visose tokiose upėse.

3.7 Bendras mirtingumo dėl žvejybos koeficientas 0,1 yra siūlomas visiems Baltijos jūros lašišų ištekliams. Toks mirtingumo koeficientas reikštų, kad kasmet būtų galima sužvejoti apytiksliai 10 proc. žvejybai tinkamų lašišų. Nustatant metinį bendrą leidžiamą sužvejoti kiekį, reguliavimo institucija turėtų užtikrinti, kad didžiausias mirtingumo dėl žvejybos koeficientas 0,1 nebūtų viršytas. Komisija gali iš dalies pakeisti mirtingumo dėl žvejybos koeficientą, jeigu pasikeitus aplinkybėms jis būtų netinkamas tikslams pasiekti.

3.8 Lašišų kiekis, sugautas iš paslaugas teikiančių laivų, turėtų būti įskaičiuotas į valstybių narių nacionalinę lašišų kvotą.

3.9 Valstybės narės turėtų nustatyti kiekvienai upei konkrečias technines žvejybos taisykles tiems menkiems laukinių lašišų ištekliams, kurie nepasiekė 50 proc. galimo laukinių lašišų rituolių prieaugio. Valstybės narės per dvejus metus nuo reglamento įsigaliojimo turi parengti šias nuostatas. Jos pačios galėtų pasirinkti ir nuspręsti dėl šių techninių žvejybos nuostatų (pavyzdžiui, dėl žvejybos įrankių apribojimų ir draudimo žvejoti laikotarpių ar teritorijų).

3.10 Komisija kas trejus metus vertins valstybių narių įgyvendintas technines žvejybos nuostatas. Jeigu valstybė narė per nustatytą terminą neįgyvendins priemonių arba jų nepaskelbs arba tos priemonės bus nepakankamos laukinių lašišų upėms nustatytiems tikslams pasiekti, Komisija gali nustatyti kiekvienai upei konkrečias technines žvejybos taisykles.

3.11 Lašišų išleidimai vyktų tik išuvinimo ir tiesioginio išteklių atkūrimo tikslais. „Ižuvinimas“ – tai išteklių išleidimas laukinių lašišų upėse, o „tiesioginis išteklių atkūrimas“ – žuvų išleidimas į galimas lašišų upes, siekiant sukurti savarankišką laukinių lašišų populiaciją.

3.12 Išleidimui siūlomas septynerių metų pereinamasis laikotarpis. Po šio pereinamojo laikotarpio būtų leidžiami tik pirmiau nurodyti išleidimo būdai.

3.13 Pasiūlyme nustatytos naujos stebėsenos nuostatos, kurios papildytų jau galiojančias. Nauji stebėsenos išpareigojimai taikomi komercinės lašišų žvejybos laivams, nepriklausomai nuo jų ilgio, ir rekreacinės žvejybos laivams.

3.14 Sužvejotas kiekis turi būti tikrinamas jį iškrovus. Iškrovimo patikrinimų metu turi būti patikrinta ne mažiau kaip 10 proc. viso iškrauto laimikio kiekio.

3.15 Komisija siūlo prirėkus deleguoti jai neribotam laikotarpiui įgaliojimus reguliuoti lašišų žvejybą ir jūroje, ir upėse.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas palankiai vertina daugiamečio plano tikslus ir jiems pritaria. Plano tikslas, kad rituolių prieaugis pasiektų bent 75 proc. galimo rituolių prieaugio per dešimt metų, yra pernelyg optimistiškas. ICES vertinimais, tikslas įgyvendinamas pagrindinėse Baltijos šiaurinėse lašišų upėse, tačiau menkiems pietinių lašišų ištekliams šis terminas yra nerealus, nepaisant žvejybos apribojimų masto.

4.2 Reglamentas taikomas komercinei žvejybai ir paslaugas teikiantiems laivams. Paslaugas teikiančių laivų svarba bendro sužvejotų lašišų kiekio atžvilgiu yra maža. Tačiau bendras sužvejotų lašišų kiekis priekrantės vandenyse ir upėse rekreacinės žvejybos, kuriai šis reglamentas netaikomas, metu yra panašus į komerciniu būdu sužvejotų žuvų kiekį tokio pat ploto teritorijoje. EESRK nemano, kad BLSK nustatymas tik komercinei žvejybai upėse būtų jautrus klausimas, nes beveik visa žvejyba upėse yra rekreacinio pobūdžio. Komitetas mano, kad žvejybos apribojimai turėtų galioti visą lašišų gyvavimo ciklą ir būtų taikomi visiems žvejybos būdams. Atsakomybė už komercinės ir rekreacinės žvejybos vidaus vandenyse reguliavimą pirmiausia turėtų tekti atitinkamai valstybei narai.

4.3 Jau patvirtintuose ES žuvų išteklių valdymo ir atkūrimo planuose mirtingumo dėl žvejybos koeficientas, nustatytas kiekvienam ištekliui, yra koeficientas, tinkamiausias tausiam tų išteklių naudojimui pasiekti. Baltijos jūroje sugaunama daug skirtingų lašišų išteklių, jų biologinė būklė taip pat skiriasi. Iš reglamento ir aiškinamojo memorandumo neaišku, kodėl pasiūlyme numatytas tik vienas mirtingumo dėl žvejybos koeficientas visiems Baltijos jūroje sugaunamiems lašišų ištekliams ir kuo buvo remtasi nustatant tokį koeficientą.

4.4 Baltijos jūros šiaurinių lašišų ištekliai jau beveik siekia didžiausią tausų leidžiamą sužvejoti kiekį. Sumažinus lašišų kvotą Baltijos jūros pagrindiniam baseinui ir Botnijos įlankai iki lygio, kurį pasiekus pietinių lašišų išteklių mirtingumas dėl žvejybos taip pat siektų didžiausią tausų leidžiamą sužvejoti kiekį, neberekėtų nustatyti apribojimų šiaurinių lašišų išteklių žvejybai. Todėl lašišų žvejybos jūroje reguliavimas ateityje turėtų būti pagrįstas ne bendru leidžiamu sužvejoti lašišų išteklių kiekiu, bet techninėmis taisyklėmis, reglamentuojančiomis žvejybos laikotarpius ir žvejybos įrankius, kurie būtų specialiai skirti apsaugoti menkus lašišų išteklis. Jeigu lašišų žvejybos reguliavimas ir toliau bus paremtas kasmet nustatomu bendru leidžiamu sužvejoti kiekiu, laipsniškas mirtingumo dėl žvejybos mažėjimas iki tikslinio lygio, kuris nustatytas valdymo planuose kitiems žuvų ištekliams, turėtų būti taikomas ir lašišų žvejybos jūroje kvotoms. Staigus ir radikalus reguliavimo pakeitimas, kai nėra priverstinės būtinybės tai daryti, bus labai sudėtingas žvejybos pramonės požiūriu.

4.5 Baltijos jūros pagrindinio baseino regione lašišų žvejybą iš esmės sudaro vadinamoji mišri žvejyba, kai gaudomi skirtingi lašišų ištekliai. Kuo žvejyba vyksta arčiau lašišų upės, tuo geriau galima panaudoti tos upės lašišų išteklis. Taisyklės dėl žvejybos dreifuojančiais tinklais Baltijos jūros pagrindiniame baseine ir jos stebėsenos ateityje bus svarbios menkiems lašišų ištekliams pietuose atkurti. Buvo pastebėta, kad rudenį dreifuojančiais tinklais sugaunama daugiau per mažo dydžio lašišų nei sugaunama kitokiu žvejybos būdu; todėl meškeriojimo laikotarpis taip pat galėtų būti ribojamas, kad sumažėtų atgal išmetamų žuvų skaičius. Tačiau, reikėtų nurodyti, kad pietinių lašišų ištekliai Baltijos jūroje neatsikūrė, nepaisant drastiškai sumažėjusio žvejybos masto pagrindiniame baseine. Tai reiškia, kad menkiems lašišų ištekliams atkurti reikalingi ne tik apribojimai žvejybai jūroje, bet ir griežti apribojimai žvejybai žiotyse ir upių teritorijose bei priemonės lašišoms atkurti veisimosi vietose, kad būtų užtikrinta natūrali reprodukcija.

4.6 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas susirūpinęs dėl klaidingai nurodomo sužvejoto lašišų kiekio; jis ragina šį klausimą plačiau apsvastyti ir mano, kad svarbu tinkamai ir veiksmingai stebėti lašišų žvejybą. Komisijos pasiūlymas tik padidintų viešojo sektoriaus su stebėseną susijusių įpareigojimų ir sąnaudų didėtį. Sąnaudų pirmiausia atsirastų keičiant IT sistemas ir jas prižiūrint bei dėl būtinybės didinti žmoniškumus ir kitus išteklis, siekiant stebėti ir analizuoti atitiktą teisės aktams. EESRK ragina kuo labiau didinti stebėsenos priemones, o turimus išteklis sutelkti į lašišų žvejybos stebėseną, kol bus patvirtintas lašišoms skirtas daugiametis planas ir kol bus nutarta, kad su duomenų pateikimu susijusios problemos išspręstos. Kalbant apie lašišų žvejybos stebėsenos

taisykles, EESRK mano, kad prioritetu turi būti laikomas veiksmingas galiojančių stebėsenos taisyklių, kurios pastaruosius keletą metų buvo intensyviai rengiamos, įgyvendinimas visose valstybėse narėse. Europos Komisija turėtų tikrinti, kaip įgyvendinamos nacionalinės stebėsenos programos, remdamosi valstybių narių teikiamomis ataskaitomis.

4.7 Lašišos išleidžiamos įžuvinimui ir tiesioginiam ar kompensaciniam išteklių atkūrimui, kurį įsakyta atlikti teismo sprendimu, kad būtų kompensuoti nuostoliai dėl laimikio praradimo pastačius hidroelektrines. Pasiūlymas sustabdytų visas išleidimo formas, išskyrus įžuvinimą ir tiesioginį išteklių atkūrimą, į upes, kuriose gali gyventi lašišos, praėjus septyneriems metams nuo reglamento įsigaliojimo. Septynerių metų terminas pakeisti kompensacinį išteklių atkūrimą kitomis nuostatomis yra paprasčiausiai pernelyg trumpas, nes gali būti, kad užtruks parengti ir įgyvendinti alternatyvias nuostatas, jau nekalbant apie pereinamąjį laikotarpį, kurio metu bus kreipiamasi į visų trijų instancijų teismus.

4.8 Kompensacinio išteklių atkūrimo uždraudimas pateisinamas tuo, kad toks įžuvinimas kelia pavojų lašišų išteklių genetinei įvairovei. Tačiau nėra jokių mokslinių įrodymų šiam vertinimui pagrįsti. Laimikis iš kompensacinio išteklių atkūrimo yra neabejotinai svarbus žiotims ir priekrantės žvejybai lašišų įžuvinimo vietose; be to, kasmet akvakultūros įmonėse, kurios veikia pakrantėse, įdarbinama kelios dešimtys žmonių. Todėl nereikėtų uždrausti kompensacinio išteklių atkūrimo neturint tvirtų mokslinių įrodymų, kad tokia veikla yra žalinga. Be to, EESRK mano, kad išleidimui skirtų rituolių kokybė turi būti stebima, o visų išleistų rituolių riebaliniai pelekai nukirpti, kad tarp sužvejotų lašišų natūralios reprodukcijos lašišas būtų galima atskirti nuo išleistų lašišų. Genetinei įvairovei kylančią riziką dėl įžuvinimo galima sumažinti rituolių įmonėse naudojant kasmet gaudomas laukines lašišas, kurios buvo atrinktos natūralios atrankos būdu, o ne lašišų išteklis, kuriuos būtina saugoti.

4.9 Suomijos įlankos padėtis yra puikus pavyzdys, koks svarbus yra lašišų įžuvinimas. Jeigu lašišų įžuvinimas būtų uždraustas, pavyzdžiui, užstatytose Kiumijokio upės žiotyse, iš esmės tai reikštų lašišų žvejybos pabaigą Suomijos įlankoje ir nemažo masto rekreacinės žvejybos žemiau Kiumijokio upės hidroelektrinės pabaigą. Ši žvejyba yra labai svarbi žvejybos turizmui ir panaši padėtis yra daugelyje Baltijos jūros regiono upėse.

4.10 Pavyzdžiui, sumažinus kvotą, pasiūlymo ekonominis poveikis komercinės žvejybos vykdytojams ir sektoriams, priklausantiems nuo pirminės gamybos, tokios kaip žuvų perdirbimo ir pardavimo, ir žvejybos įrangos gamintojams būtų didelis. Ilgi lašišų migracijos takai, skirtingi žvejybos metodai ir skirtingi reguliavimo poreikiai kiekviename migracijos etape reiškia, kad ekonominis poveikis valstybėse narėse ir valstybių narių regionuose skiriasi. Kadangi lašišų žvejybos sezonas yra trumpas, dauguma žvejų gaudo ir kitų rūšių žuvis. Tačiau lašišos daugumai žmonių yra ekonomiškai svarbiausia rūšis ir netgi padarius nedidelius reguliavimo pakeitimus

žvejybos pramonės tvarumas gali gerokai susvyruoti. Žvelgiant iš žvejų, kuriems gali tekti nutraukti savo verslą, perspektyvos, pasiūlymas sumažins lašišų ir kitų sugaunamų žuvų kieki, kartu ir jų vartojimą, perdirbimą ir pardavimą ir taip padidės priklausomybė nuo žuvies, pagamintos už ES ribų. Žvejybos turizmas upių teritorijose taip pat gali nukentėti finansiškai dėl griežtesnio žvejybos upėse reguliavimo ir reikalavimo dėl bendro leidžiamo sužvejoti kiekio laikymosi žvejybos upėse. Tačiau, laikui bėgant, dėl pasiūlymo galbūt ir padidėtų darbo vietų žvejybos turizmo srityje upių teritorijose, nes lašišų ištekliai atsinaujintų.

4.11 Pasiūlymas turės ir finansinį poveikį akvakultūros įmonėms. Akvakultūros įmonėse, kurios užsiima rituolių prieaugiu kompensaciniam išteklių atkūrimui, dirba keletas dešimčių darbuotojų tose vietovėse, kur alternatyvių užimtumo galimybių

yra nedaug. Jeigu akvakultūros įmonės nutrauks savo veiklą todėl, kad nebebus kompensacinio išteklių atkūrimo, užimtumo padėtis tose vietovėse pablogės. Nutraukus šią veiklą gali būti prarastas įdirbis ir praktinė patirtis akvakultūros srityje.

4.12 Į siūlomo reglamento neigiamą poveikį užimtumui reikėtų atsižvelgti taikant esamas ES struktūrinių fondų finansavimo taisykles ir pertvarkant bendrą žuvininkystės politiką. Galbūt, galėtų būti teikiama pagalba nutraukti žvejybos veiklą arba investuoti į žvejybos veiklos perorientavimą ir rengti tam skirtus mokymus. Tačiau EESRK mano, kad tokia pagalba turėtų būti tik papildomoji priemonė. Prioritetas teikiamas darbo vietoms lašišų žvejybos srityje, o susijusios pramonės šakos turi būti svarstomos planuojant praktines priemones taip, kad neigiamas poveikis užimtumui būtų minimalus.

2012 m. sausio 18 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON